



Evropski pokret
Srbija



RADNA GRUPA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE **Prvo zasedanje – Beograd, 26. januar 2009. godine**

Tema: Održivi razvoj i integracija ciljeva u oblasti životne sredine u sektorske ciljeve

PREPORUKE

Moderator zasedanja i interni expert Radne grupe (RG), Dragoljub Todić, upoznao je članove RG da su predviđena tri zasedanja i da će teme sledećih sastanaka RG biti: Harmonizacija nacionalnih propisa u oblasti životne sredine sa propisima EU i Ekonomski instrumenti u oblasti životne sredine.

Na prvom zasedanju RG razmotrena su aktuelna pitanja i problemi u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja koji su definisani Nacionalnom strategijom održivog razvoja koju je Vlada Republike Srbije usvojila u 09. maja 2008. godine. Uvodničari su bili prof. dr Slobodan Milutinović, rukovodilac Grupe za ekonomsko-socijalna pitanja na izradi Nacionalne strategije održivog razvoja, i Aleksandar Kovačević, nezavisni ekspert. Prof. Milutinović je upoznao sa procedurom, osnovnim elementima sadržaja, dilemama i okolnostima u kojima je izrađivana Nacionalna strategija održivog razvoja naročito u kontekstu integracije ciljeva u oblasti životne sredine u sektorske ciljeve od značaja za održivi razvoj. Aleksandar Kovačević, nezavisni ekspert, je ukazao na dileme i aktuelano stanje u energetskom sektoru od značaja za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Konstatovano je postojanje brojnih sistemskih problema i prepreka u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja naročito u pojedinim sektorskim politikama kao što je energetika.

Nakon rasprave u kojoj je učestvovao 21 član Radne grupe i sumirajući ocene mišljenja i sugestije iznete na zasedanju usvojeni su sledeći zaključci i preporuke:

- Nacionalnu strategiju održivog razvoja potrebno je dopunjavati i inovirati uvažavajući aktuelno stanje i procene daljeg razvoja svetske ekonomske krize i njenog uticaja na aktuelno i buduće stanje u Srbiji. Konstatovano je da tokom izrade Nacionalne strategije nisu uzete u obzir okolnosti vezane za globalnu ekonomsku krizu budući da je većina aktivnosti na izradi Nacionalne strategije najvećim delom bila sprovedena pre očiglednih manifestacija svetske ekonomske krize.
- Pitanje odnosa između ekonomskog razvoja i zaštite životne sredine naglašeno je kao strateško pitanje u vezi sa kojim je potrebno preduzeti mere sinhronizovanog usklađivanja ciljeva opšteg ekonomskog razvoja i zaštite životne sredine. Nepostojanje vizije opšteg ekonomskog razvoja kao i prioriteta u društvenom razvoju zemlje implicira niz problema povezanih sa strateškim opredeljenjima koja bi trebalo da

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax: 011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org



PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW



Evropski pokret
Srbija



proisteknu iz te vizije, a na kojima bi morala da se zasniva i Strategija održivog razvoja. Zbog toga se preporučuje zauzimanje stavova u pogledu strateških opredelenja ekonomskog i društvenog razvoja Srbije, nakon čega bi i prioriteti održivog razvoja imali jasniji sadržaj i smisao. Ocenjeno je da je pretpostavka da će sve ovo biti spontano regulisano „tržišnim mehanizmima“ nerealna i pogrešna.

- Mesto i ulogu naučno-tehnološkog razvoja trebalo bi posebno razraditi i snažnije naglasiti prilikom inoviranja Nacionalne strategije i izrade Akcionog plana.
- Ukazano je na potrebu većeg uvažavanja vremenskih okvira i globalnih determinati u vezi sa utvrđivanjem prioriternih ciljeva održivog razvoja Srbije te i instrumenata za njihovo ostvarivanje. Ovo pre svega zbog intenzivne dinamike strukturnih promena u međunarodnoj privredi a naročito u vezi sa specifičnim konkretnim problemima u oblasti životne sredine koji su posledica postojećih modela privređivanja (klimatske promene, zaštita biodiverziteta, zaštita voda, itd).
- Neophodno je preduzeti aktivnosti usmerene ka jačanju informaciono-statističke osnove za dalje aktivnosti na realizaciji Nacionalne strategije održivog razvoja. Zbog nedostataka adekvatne informacione osnove postoje značajni problemi kod utvrđivanja baznih (početnih) vrednosti indikatora neophodnih za pravilno donošenje odluka i praćenje aktivnosti na ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.
- Procenjuje se da poseban problem predstavlja pitanje finansiranja održivog razvoja, odnosno odsustvo „održivih“ instrumenata finansiranja. Ukazno je da je neophodno povećati iznos finansijskih sredstava namenjenih ostvarivanju ciljeva održivog razvoja u pojedinim sektorima privrede. Ipak, smatra se da to neće biti dovoljno bez rešavanja sistemskih pitanja u postojećem i projektovanom načinu funkcionisanja finansijskih mehanizama u oblasti životne sredine s ciljem iznalažanja optimalnih i najefikasnijih modela upravljanja finansiranjem u oblasti održivog razvoja. To podrazumeva i reformu postojećih ekonomskih instrumenata naročito sa stanovišta efektivnosti upotrebe i transparentnosti procedura.
- Ukazano je na probleme koji proističu iz nepostojanja odgovarajućih zakonskih i podzakonskih propisa kojima bi se stvorili uslovi za ostvarivanje definisanih ciljeva održivog razvoja, odnosno sporosti u njihovom donošenju.
- Postojeći odnos nadležnih subjekata u vezi sa klimatskim promenama ocenjen je kao neprihvatljiv. Neophodno je preduzeti hitne mere što podrazumeva konačno usvajanje odgovarajućeg strateškog dokumenta Prve nacionalne komunikacije, u skladu sa Okvirnom konvencijom UN o promeni klime, uključujući i inventar gasova sa efektom staklene bašte na kome se već duži period radi.

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org



PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW



Evropski pokret
Srbija



- Neophodno je jasnije utvrditi položaj i ulogu profesionalnih udruženja kao subjekata čije delovanje bi moglo da doprinese povećanju nivoa odgovornosti i profesionalnog odnosa prema različitim aktivnostima od zanačaja za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja.
- Potrebno je planirati, razraditi i preduzeti mere radi šireg promovisanja koncepta održivog razvoja i ciljeva utvrđenih u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja. Posebno je ukazano na pitanje podizanja nivoa svesti svih relevantnih subjekata i jačanje obrazovanja kao neophodnih preduslova za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Ocenjeno je da obrazovanje nedovoljno prati savremene potrebe u vezi sa održivim razvojem.
- Procenjeno je da nije ostvarena čvršća povezanost između ciljeva Nacionalne strategije održivog razvoja i različitih strategija lokalnog razvoja. Neophodno je jače naglasiti mesto i ulogu regionalnih planova održivog razvoja naročito u odnosu na pojedine specifične probleme čije rešavanje nije moguće na lokalnom nivou a koje zahteva angažovanje više jedinica lokalne samouprave i drugih nadležnih subjekata;
- Pitanje sprovođenja Nacionalne strategije postavljeno je kao jedno od ključinih naročito imajući u vidu negativna iskustva u sprovođenju nekih drugih strateških dokumenata među kojima su i neki koji su na najneposredniji način povezani sa ostvarivanjem ciljeva održivog razvoja (Nacionalna strategija upravljanja otpadom, itd); Ukazano je na probleme međusobne (ne)usklađenosti pojedinih strateških dokumenata kao i opasnost da se ostvarivanje ciljeva održivog razvoja razume kao „birokratsko odrađivanje posla“ i da realni efekti definisanih mera ne budu ostvareni;
- Ukazano je na neodrživost postojećeg stanja u sektoru energetike i zatraženo preduzimanje odgovarajućih mera radi ostvarivanja ciljeva održivog razvoja naročito u delu koji se odnosi na povećanje energetske efikasnosti. Postojeća Strategija razvoja energetike Republike Srbije do 2015. godine može se smatrati napuštenom. To ukazuje na potrebu definisanja novih ciljeva i instrumenata u skladu sa principima koji se odnose na međunarodne integracije Republike Srbije, preuzetim obavezama iz članstva u Energetskoj zajednici JIE i uz vođenje računa o nacionalnim specifičnostima.
- Preporučuje se da nadležna ministarstva i drugi relevantni subjekti definišu nekoliko ključnih i najznačajnijih pitanja i da se svi naponi usmere u pravcu njihovog rešavanja (npr. pitanje upravljanja vodnim resursima, navodnjavanje poljoprivrednih površina, sprečavanje erozija). Naročito je ukazano na potrebu jačanja ruralnog sektora i poljoprivrede.

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org



PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW



Evropski pokret
Srbija



- Jačanje kapaciteta nadležnih institucija od presudnog je značaja za sprovođenje Nacionalne strategije održivog razvoja. Naglašen je problem koordinacije različitih organa, organizacija i drugih subjekata u čijoj nadležnosti se nalaze pojedina pitanja utvrđena Nacionalnom strategijom održivog razvoja. Neophodno je jasno formulirati nadležnosti u vezi sa sprovođenjem svih aktivnosti na osnovu i u okviru Strategije održivog razvoja. Planirano formiranje Kancelarije za održivi razvoj u 2010. godini ocenjeno kao neprihvatljivo odugovlačenje i zatraženo ubrzanje procesa institucionalne izgradnje.

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax: 011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org



PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW